

หัวข้อเค้าโครงเรื่องของผลงาน (สายงานวิชาการเกษตร)

๑. ชื่อผลงาน แผนการใช้ที่ดินตำบลจirim อำเภอบ้านลาด จังหวัดอุตรดิตถ์

๒. บทนำ/ความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาทรัพยากรดินเสื่อมโทรมและขาดความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งเกิดจากการเสื่อมโทรมตามธรรมชาติ เช่น ภัยแล้ง อุทกภัย และดินถล่ม เป็นต้น และเกิดจากการกระทำของมนุษย์ เช่น การตัดไม้ เผาและถางป่า การใช้ทรัพยากรดินไม่เหมาะสมกับสมรรถนะของที่ดินหรือการใช้ที่ดินผิดประเภทรวมถึงการใช้ที่ดินติดต่อกันเป็นเวลานาน ทำให้ดินมีความเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว เพื่อให้การใช้ทรัพยากรดินเป็นไปอย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนการใช้ที่ดิน กอปรกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๗๒(๑) ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมถึงประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ลงวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๑ กำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยต้องปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินตำบล จำนวน ๗,๒๒๕ ตำบล ให้แล้วเสร็จภายในปี ๒๕๖๕ ตลอดจนนำแผนการใช้ที่ดินตำบลไปสู่การปฏิบัติลงในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมในการวางแผนการใช้ที่ดินต้องอาศัยข้อมูลสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งปัจจัยด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม และปัจจัยด้านนโยบายการบริหารจัดการพื้นที่มาวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการใช้ที่ดินในปัจจุบัน ดังนั้น สถานีพัฒนาที่ดินอุตรดิตถ์ จึงได้จัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลจirim อำเภอบ้านลาด จังหวัดอุตรดิตถ์ขึ้น เพื่อนำไปสู่การใช้ที่ดินด้านการเกษตรและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ ศึกษาและวิเคราะห์สถานภาพทรัพยากรดิน/ที่ดิน และความต้องการพัฒนาทางด้านการเกษตรของชุมชนในพื้นที่ตำบลจirim อำเภอบ้านลาด จังหวัดอุตรดิตถ์

๓.๒ ประเมินคุณภาพที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจในพื้นที่ตำบล

๓.๓ กำหนดเขตการใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากรดิน เพื่อใช้ในการวางแผนการใช้ที่ดิน

๔. ขอบเขตการศึกษา

ศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการวางแผนการใช้ที่ดิน ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ข้อมูลเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เขตชลประทาน เขตปฏิรูปที่ดิน ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ชั้นคุณภาพที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจ และนโยบายการใช้ที่ดินของรัฐในพื้นที่ รวมถึงการจัดประชาคมเพื่อทราบถึงความต้องการพัฒนาทางการเกษตรของชุมชน เพื่อกำหนดเขตการใช้ที่ดินและแนวทางการจัดการที่ดินให้เหมาะสมกับพื้นที่ตำบลจirim อำเภอบ้านลาด จังหวัดอุตรดิตถ์

๕. ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินการ

ระยะเวลาดำเนินการ เดือนตุลาคม ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - กันยายน ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

สถานที่ดำเนินการ ตำบลจirim อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์

๖. ผู้ดำเนินการ

๖.๑ นางสาวผ่องพรรณ วงศ์เขียว ตำแหน่งนักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ มีหน้าที่รับผิดชอบรวบรวมข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เพื่อนำมาวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการพัฒนาที่ดิน ประเมินคุณภาพที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจ กำหนดเขตการใช้ที่ดิน พร้อมจัดทำแผนที่และรายงานแผนการใช้ที่ดินตำบลจirim ฉบับสมบูรณ์ ปฏิบัติงาน ๘๐%

๖.๒ นายเฉลิมพล ล้อมแพน ตำแหน่งเจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบร่วมในการติดต่อประสานงาน จัดประชุม รวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์และนำเสนอแก่ชุมชนให้เกิดการรับรู้และการนำไปใช้ประโยชน์ ปฏิบัติงาน ๒๐%

๗. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

๗.๑ ทบทวนเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิที่จะนำมาวิเคราะห์และใช้ในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ดังนี้

๑) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดินชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ภัยธรรมชาติ โครงการพัฒนาต่าง ๆ

๒) ด้านเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน การใช้ที่ดิน เศรษฐกิจที่ดิน พืชหลักหรือพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ตลาดสินค้าเกษตร รายได้ รายจ่าย ประชากร โครงสร้างประชากร การศึกษา

๓) ด้านนโยบาย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ แผนปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องทรัพยากรดิน ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ และแผนพัฒนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ได้แก่ แนวทางพัฒนาด้านเกษตรของประเทศ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาลตำบล

๗.๒ จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการของเกษตรกรในตำบลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันอย่างแท้จริง

๗.๓ วิเคราะห์ข้อมูลด้านกายภาพ ได้แก่ สถานการณ์และประเด็นปัญหาของทรัพยากรดิน ประเมินคุณภาพที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจ ข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมในตำบล นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมกับการวิเคราะห์ประเด็นปัญหา ความต้องการจากเกษตรกรที่ได้จากกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อกำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

๗.๔ ประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๗.๕ ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

๗.๖ สถานีพัฒนาที่ดินนำแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ โดยการกำหนดกิจกรรมต่างๆ ในการจัดทำแผนงานและกำหนดตัวชี้วัด

๘. ผลการวิเคราะห์/ผลการศึกษา

๘.๑ การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ได้แนวทางการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนและเกษตรกรเพื่อกำหนดเขตการใช้ที่ดินระดับตำบล มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

- ๑) ปัญหาหลักของตำบลจirim ได้แก่
 - (๑) ขาดแคลนแหล่งน้ำ
 - (๒) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
 - (๓) ไม่มีจตุรรับซื้อขายผลผลิต
 - (๔) ขาดความรู้ในการเพิ่มผลผลิตพืช
- ๒) ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และเทศบาลตำบลจirim ได้แก่
 - (๑) ต้องการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรเพิ่มเติมจากที่มีอยู่ในปัจจุบัน และขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่ เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ
 - (๒) แก้ไขปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน โดยการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำปลูกหญ้าแฝกขวางความลาดชัน
 - (๓) จัดตลาดสินค้ารองรับผลผลิตทางการเกษตร
 - (๔) ต้องการคำแนะนำและความรู้ในการเพิ่มผลผลิตพืช
- ๓) ที่มาของรายได้จากการเกษตรในปัจจุบัน
 - (๑) พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลจirim ได้แก่ ข้าว ทั้งข้าวเจ้าพันธุ์ปทุมธานี ๑ และข้าวเหนียวพันธุ์ กข ๖ กข ๑๐ ข้าวโพด มะม่วงหิมพานต์ ลำไย และมะขาม พืชที่มีอนาคตทั้งด้านคุณภาพและราคาตลาด ได้แก่ ทูเรียน ลองกอง กล้วย เงาะ กาแฟ และไข่ขางหม่น
 - (๒) ปศุสัตว์ มีการเลี้ยง โค และ กระบือ

๘.๒ การประเมินคุณภาพที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจ

จากการสำรวจทรัพยากรดินตำบลจirim อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยกองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน สามารถจำแนกดินได้ ๕ ชุดดิน ได้แก่ ชุดดินลี (Li) มีเนื้อที่ ๑,๙๕๘ ไร่ หรือร้อยละ ๔.๓๒ ของพื้นที่ตำบล ชุดดินลาดหญ้า (Ly) มีเนื้อที่ ๓,๑๔๙ ไร่ หรือร้อยละ ๖.๙๔ ของพื้นที่ตำบล ชุดดินมวกเหล็ก (Ml) มีเนื้อที่ ๓๐๗ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๖๘ ของพื้นที่ตำบล ชุดดินท่ายาง (Ty) มีเนื้อที่ ๑๔,๙๑๓ ไร่ หรือร้อยละ ๓๒.๘๖ ของพื้นที่ตำบล และชุดดินวังสะพุง (Ws) มีเนื้อที่ ๖,๐๘๐ ไร่ หรือร้อยละ ๑๓.๓๙ ของพื้นที่ตำบล

สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินของตำบลจirim อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้แก่ ข้าว มีเนื้อที่ ๔,๔๙๓ ไร่ หรือร้อยละ ๙.๙๐ ของพื้นที่ตำบล พืชไร่ มีเนื้อที่ ๑,๙๐๒ ไร่ หรือร้อยละ ๔.๑๙ ของพื้นที่ตำบล ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ ๔,๕๒๔ ไร่ หรือร้อยละ ๙.๙๘ ของพื้นที่ตำบล ไม้ผล มีเนื้อที่ ๘,๙๒๖ ไร่ หรือร้อยละ ๑๙.๖๗ ของพื้นที่ตำบล โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ ๓๐ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๐๖ ของพื้นที่ตำบล พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ ๒๐,๐๕๑ ไร่ หรือร้อยละ ๔๔.๑๙ ของพื้นที่ตำบล พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ ๑,๐๖๓ ไร่ หรือร้อยละ ๒.๓๔ ของพื้นที่ตำบล พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ ๒๖๒ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๕๘ ของพื้นที่ตำบล และพื้นที่ชุมชน มีเนื้อที่ ๔,๑๒๗ ไร่ หรือร้อยละ ๙.๐๙ ของพื้นที่ตำบล

การประเมินคุณภาพที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจตามระบบประเมิน FAO สามารถจำแนกชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

พืช	ชั้นความเหมาะสม (ไร่)			
	สูง	ปานกลาง	น้อย	ไม่เหมาะสม
ข้าว	๗๖๖	-	๑๘๓	๒,๐๙๗
อ้อย	๑๐	-	๒๒๖	-
ข้าวโพด	-	๓๕	๖๑๘	-
ยางพารา	-	๗๙	๑๘	-

๘.๓ แผนการใช้ที่ดิน

แผนการใช้ที่ดินตำบลจirim อำเภอบ้านปลาทู จังหวัดอุดรธานี ได้กำหนดออกเป็น ๕ เขต ดังนี้

๑) เขตพื้นที่ป่า (หน่วยแผนที่ ๑) มีเนื้อที่ ๒๘,๒๘๖ ไร่ หรือร้อยละ ๖๒.๓๔ ของพื้นที่ตำบล สามารถจำแนกออกเป็น ๓ เขตย่อย ได้แก่ เขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ เขตพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ และเขตคงสภาพป่า นอกเขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

๒) เขตเกษตรกรรม (หน่วยแผนที่ ๒) มีเนื้อที่ ๑๑,๗๔๑ ไร่ หรือร้อยละ ๒๕.๘๖ ของพื้นที่ตำบล สามารถจำแนกออกเป็น ๓ เขตย่อย ได้แก่ เขตเกษตรกรรมชั้นดี เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง และเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ

๓) เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง (หน่วยแผนที่ ๓) มีเนื้อที่ ๔,๑๒๙ ไร่ หรือร้อยละ ๙.๑๐ ของพื้นที่ตำบล

๔) เขตแหล่งน้ำ (หน่วยแผนที่ ๕) มีเนื้อที่ ๑,๐๗๓ ไร่ หรือร้อยละ ๒.๓๗ ของพื้นที่ตำบล

๕) เขตพื้นที่อื่นๆ (หน่วยแผนที่ ๖) มีเนื้อที่ ๑๔๙ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๓๓ ของพื้นที่ตำบล

๙. สรุปและข้อเสนอแนะ

๙.๑ สรุป

ตำบลจirim อำเภอบ้านปลาทู จังหวัดอุดรธานี มีเนื้อที่ ๔๕,๓๗๘ ไร่ ทรัพยากรดินที่พบส่วนใหญ่เป็นดินที่ดอน และมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นพื้นที่การเกษตร ๑๙,๘๗๕ ไร่ หรือร้อยละ ๔๓.๘๐ พืชเศรษฐกิจหลักที่ปลูกมาก ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด สัก และมะม่วงหิมพานต์ ผลการประเมินคุณภาพที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวนาปี พบว่า พื้นที่ปลูกข้าวส่วนใหญ่จัดอยู่ในชั้นไม่เหมาะสม เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำและความลาดชัน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พบว่า พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จัดอยู่ในชั้นความเหมาะสมเล็กน้อย เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านความลึกของดินและความลาดชัน ข้าวโพด (หลังนา) พบว่า พื้นที่ปลูกข้าวโพด (หลังนา) จัดอยู่ในชั้นความเหมาะสมเล็กน้อย เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ ความลึกของดิน และความลาดชัน อ้อย พบว่า พื้นที่ปลูกอ้อยจัดอยู่ในชั้นความเหมาะสมเล็กน้อย เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำและความลาดชัน แผนการใช้ที่ดินได้กำหนดออกเป็น ๕ เขต ได้แก่ เขตพื้นที่ป่า มีเนื้อที่ ๒๘,๒๘๖ ไร่ หรือร้อยละ ๖๒.๓๔ ของพื้นที่ตำบล เขตเกษตรกรรม มีเนื้อที่ ๑๑,๗๔๑ ไร่ หรือร้อยละ ๒๕.๘๖ ของพื้นที่ตำบล เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ ๔,๑๒๙ ไร่ หรือร้อยละ ๙.๑๐ ของพื้นที่ตำบล เขตแหล่งน้ำ มีเนื้อที่ ๑,๐๗๓ ไร่ หรือร้อยละ ๒.๓๗ ของพื้นที่ตำบล เขตพื้นที่อื่นๆ มีเนื้อที่ ๑๔๙ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๓๓ ของพื้นที่ตำบล

๙.๒ ข้อเสนอแนะ

แผนการใช้ที่ดินตำบลจรม อำเภอลำปูลา จังหวัดอุดรธานี ได้ใช้ข้อมูลทรัพยากรดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน และกระบวนการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรวบรวมข้อมูลปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นที่มีผลต่อการทำการเกษตรในพื้นที่ ทำให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นและต้องการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการแก้ไข เพื่อให้ได้แผนการใช้ที่ดินที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับ

๑๐. ประโยชน์ที่ได้รับ

๑๐.๑ สามารถใช้เป็นแนวทางการจัดการดินในพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินในพื้นที่

๑๐.๒ สามารถใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขปัญหาด้านการผลิต การใช้ประโยชน์ที่ดินของเกษตรกร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

๑๐.๓ เกษตรกรมีการใช้ที่ดินโดยวิธีการที่เหมาะสม ที่ให้ผลตอบแทนต่อหน่วยเนื้อที่สูงที่สุดและเป็นไปอย่างยั่งยืน

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ

(นางสาวผ่องพรรณ วงค์เขียว)

ผู้เสนอผลงาน
วันที่

ขอรับรองว่าสัดส่วนหรือลักษณะงานในการดำเนินการของผู้เสนอข้างต้นถูกต้องตรงกับความจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....

(นายเฉลิมพล ล้อมแพน)

ผู้ร่วมดำเนินการ
วันที่

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ

(นายวิชัย ทองขาว)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินอุดรธานี
วันที่ ๑๐ / พ.ค. / ๒๕๖๕

ลงชื่อ

(นายพิชโยธ ไวทยาวัฒน์)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๘
วันที่ ๑๐ / พ.ค. / ๒๕๖๕

ข้อเสนอแนวความคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน

ของ นางสาวผ่องพรรณ วงศ์เขียว

เพื่อประกอบการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรชำนาญการ ตำแหน่งเลขที่ ๑๐๓๒

สถานีพัฒนาที่ดินอุตรดิตถ์ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๘

๑. เรื่อง การเพิ่มศักยภาพของดินบริเวณคันดินรอบขอบสระน้ำเพื่อการเกษตร

๒. หลักการและเหตุผล

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำโครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกร ทฤษฎีใหม่ขึ้น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการพัฒนาพื้นที่จุดเรียนรู้ ในรูปแบบหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ ทั้งนี้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ของพื้นที่ และเพิ่มพื้นที่เก็บกักน้ำสำหรับการเกษตร โดยมุ่งเน้นเกษตรกรที่มีความตั้งใจเอาใจใส่อย่างจริงจัง ต่อยอดและเพิ่มรายได้ โดยกรมพัฒนาที่ดินได้รับมอบหมายการปรับโครงสร้างพื้นฐานการผลิต การเพิ่ม ประสิทธิภาพการใช้ที่ดิน และการปรับปรุงดินรองรับการผลิตด้านพืช สัตว์ และประมง โดยดำเนินงาน ๒ กิจกรรม ได้แก่ ๑) การพัฒนาพื้นที่โดยขุดสระเก็บน้ำสำหรับการเกษตร ๒) การปรับปรุงดินเพื่อให้มีความเหมาะสม กับการเกษตรที่สอดคล้องกับพื้นที่ โดยให้ความสำคัญกับแหล่งน้ำ หากมีน้ำเพียงพอเกษตรกรก็สามารถปลูกพืชได้

การขุดสระน้ำได้ขุดตามแบบมาตรฐานการขุดสระน้ำเพื่อการเกษตรโครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกร ทฤษฎีใหม่ โดยทำการขุดสระน้ำลึก ๓ - ๕ เมตร ขึ้นอยู่กับขนาดของพื้นที่และความต้องการของเกษตรกร การขุดดินจากชั้นล่างหรือชั้นวัตถุต้นกำเนิดดินมาทับถมดินบน ทำให้ลักษณะดินที่พบบริเวณคันดินรอบ ขอบสระน้ำเพื่อการเกษตรมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำหรือเป็นชั้นหินแข็งและมีลูกรังปน มีข้อจำกัดในการขนไช ของรากพืชและมีธาตุอาหารต่ำ เกิดการชะล้างพังทลายของดินได้ง่าย ทำให้สระน้ำตื้นเขินมากขึ้นและกักเก็บน้ำ ได้น้อยลง ดินบริเวณดังกล่าวมีศักยภาพในการปลูกพืชค่อนข้างต่ำ เนื่องจากมีปริมาณอินทรีย์วัตถุและ ธาตุอาหารต่ำ ส่งผลให้ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ และคุณภาพของดินสำหรับปลูกพืชลดลง

ปัญหาของดินบริเวณคันดินรอบขอบสระน้ำเพื่อการเกษตร ส่วนใหญ่จะเกิดปัญหาการชะล้างพังทลาย ของดินและมีศักยภาพในการปลูกพืชค่อนข้างต่ำ หากไม่มีการจัดการดินบริเวณดังกล่าวจะทำให้ดินไม่สามารถ ปลูกพืชได้ จึงทำการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อเพิ่มศักยภาพของดินมีคุณภาพดีและเป็นประโยชน์ในการทำ การเกษตรและให้มีคุณภาพดี ส่งผลให้กำลังการผลิตพืชดีขึ้น และสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรได้อย่างพอเพียง และยั่งยืน

๓. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

การเพิ่มศักยภาพของดินบริเวณคันดินรอบขอบสระน้ำเพื่อการเกษตร สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทางภูมิศาสตร์ เช่น ข้อมูลแผนที่จุดดิน แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน ทำให้ทราบลักษณะของดิน ชนิดของวัตถุ ต้นกำเนิดดิน ความอุดมสมบูรณ์ของดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อนำมาวิเคราะห์สภาพพื้นที่บริเวณที่ทำการ ขุดสระน้ำร่วมกับการเก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ธาตุอาหารพืช แนวทางการฟื้นฟูพื้นที่ที่ทำการเกษตร บริเวณคันดินรอบขอบสระ มีดังนี้

๑. เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินนำข้อมูลแผนที่ชุดดิน การใช้ประโยชน์ที่ดินมาวิเคราะห์สภาพพื้นที่ที่จะทำการขุดสระน้ำเพื่อการเกษตร ทำให้ทราบถึงปัญหาของดินแต่ละพื้นที่

๒. ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบปัญหาของดินบริเวณคันดินรอบขอบสระน้ำของตนเอง และรวบรวมเกษตรกรที่มีความสนใจและต้องการปรับปรุงบำรุงดินอย่างจริงจังและต่อเนื่องเพื่อเพิ่มศักยภาพของดินให้เหมาะสมต่อการปลูกพืช

๓. ดำเนินการเก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ธาตุอาหารพืชในดินและประเมินความเหมาะสมของดินสำหรับปลูกพืชในแต่ละพื้นที่

๔. เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินดำเนินการให้คำแนะนำแนวทางแก้ไขปัญหาดินและสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านการพัฒนาที่ดิน เช่น หญ้าแฝก เมล็ดพันธุ์ปอเทือง โดโลไมท์ สารเร่งพด.ต่างๆ เป็นต้น เพื่อพัฒนาให้เป็นเกษตรกรต้นแบบของโครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่

๕. ติดตามผลการดำเนินโครงการฯ โดยการเก็บข้อมูลผลผลิตทางการเกษตร รายได้ของเกษตรกร และเก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ดินหลังจากปรับปรุงบำรุงดินเรียบร้อยแล้ว

๖. สรุปความสำเร็จของโครงการและพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนวคิดมีข้อจำกัดในเรื่องการวิเคราะห์ธาตุอาหารพืชในดิน หากต้องการความแม่นยำจะต้องส่งตัวอย่างดินวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการต้องใช้ระยะเวลานาน อาจทำให้การประเมินความเหมาะสมของดินเกิดความล่าช้า

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ดินบริเวณคันดินของสระน้ำมีศักยภาพในการทำเกษตรเพิ่มขึ้น สามารถปลูกพืชได้และให้ผลผลิตทางการเกษตรสูงขึ้น

๒. เกษตรกรในโครงการฯ ทำการเกษตรแบบผสมผสานและมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

๓. โครงการฯ ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. ร้อยละของพื้นที่ทำการเกษตรแบบผสมผสาน

๒. ร้อยละของรายได้เกษตรกร

ลงชื่อ.....
(..... น.ส. ฝนพรรณ วงศ์เรียว)

ผู้ขอประเมิน
วันที่ ๑๐ / พ.ย. / ๖๕

ความเห็นของผู้บังคับบัญชาระดับกอง หรือสำนัก
(ระบุความเห็น) 1. เห็นสมควรได้รับงบประมาณเดือนระดัมต่อไป

ลงชื่อ.....

(นายพิทยอรร ไททยาวัฒน์)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๘
วันที่ ๑๕ / พ.ย. / ๖๕